

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

2020.gada licencēto patērētāju kreditētāju darbības apskats un citas aktualitātes finanšu pakalpojumu uzraudzībā

2021.gada 9.jūnijā

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Saturs

- **Statistikas rādītāji**
- **Kredīta kopējās izmaksas (KKI)**
- **PTAC uzraudzības darbības**
- **Covid-19**
- **Iesniegumu un sūdzību tendences**
- **Patērētāju finanšu pratības veicināšana**

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

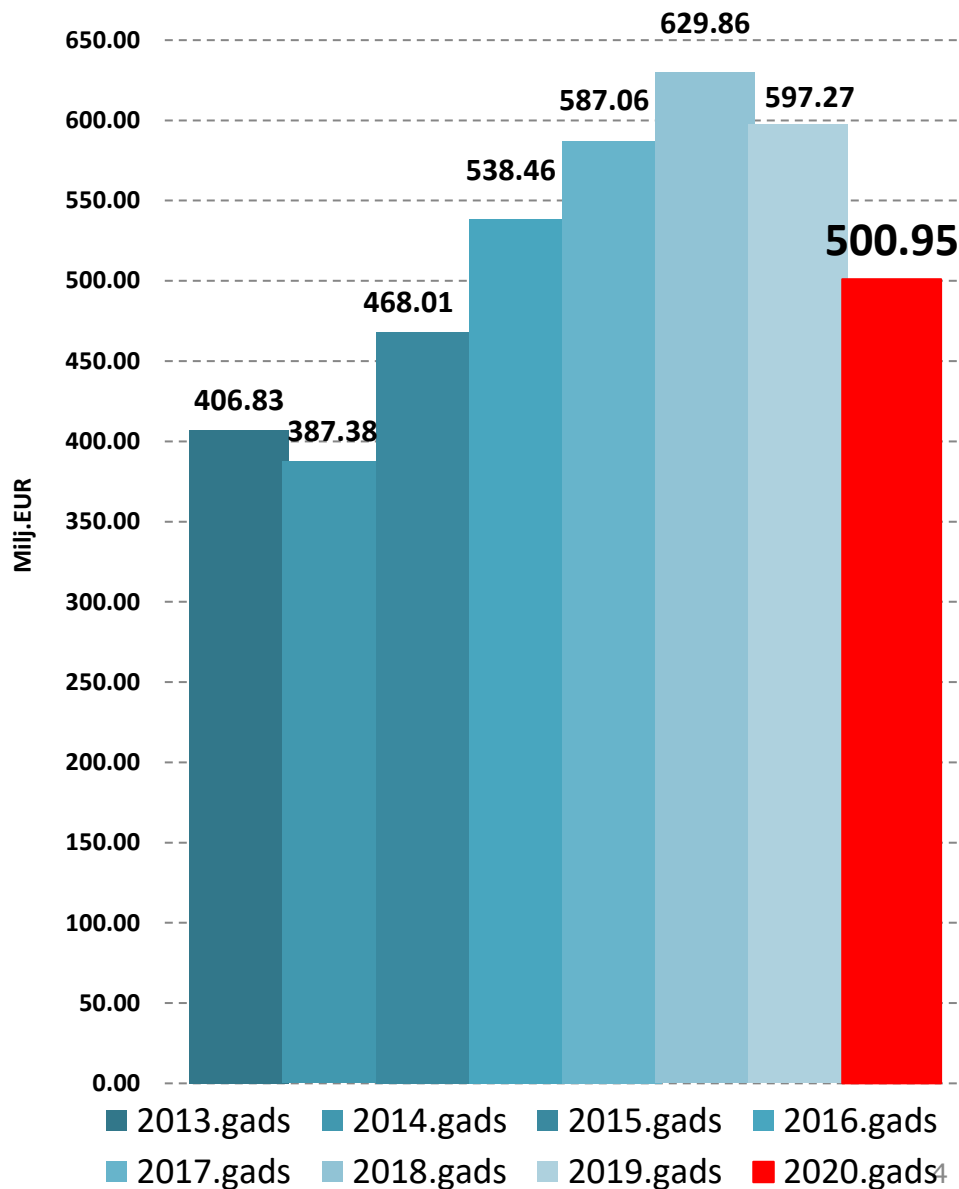
Statistikas rādītāji

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

No jauna izsniegto kredītu apjoms 2013-2020.gadi (Milj. EUR)

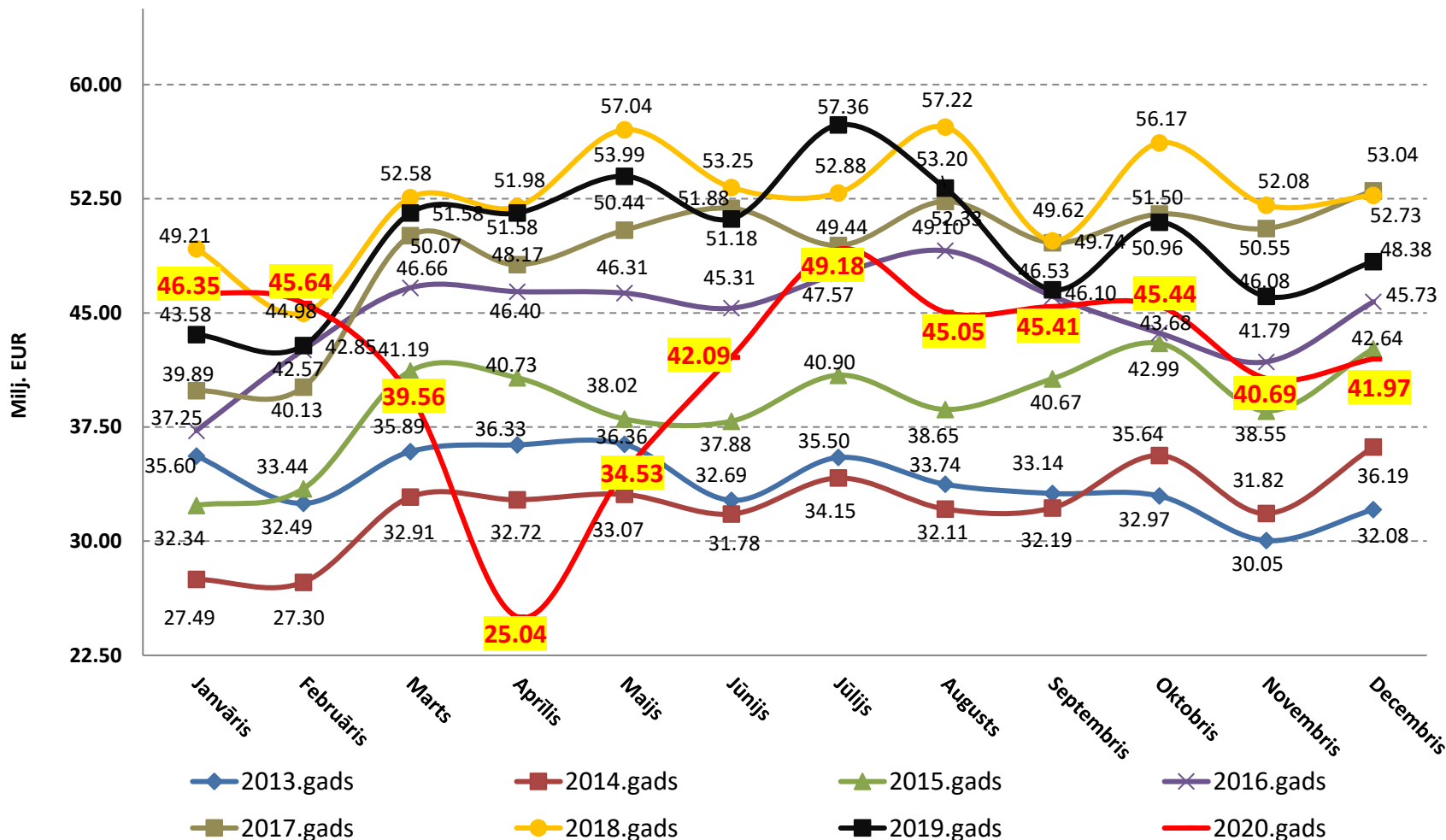
- 2020.gadā līdzīgi kā iepriekšējā - 2019.gadā bija vērojams no jauna izsniegto aizdevumu apjoma samazinājums.
- 2020.gadā kopumā no jauna izsniegti kredīti 500,95 milj. EUR kopsummā, kas salīdzinājumā ar 2019.gadu ir par 96,32 milj. EUR jeb 16,13% mazāk.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

No jauna izsniegto kredītu apjoms pa mēnešiem 2013-2020.gadi (Milj. EUR)

2020.gada aprīlis – mazākais viena mēneša laikā izsniegto kredītu apjoms 8 gados

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

No jauna izsniegto aizņēmumu skaita un apjoma izmaiņas pa kredītu veidiem 2018-2020.gadi:

Kredīta veids	2018.gads		2019.gads		2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu		2020.gadā		2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %
Distances kredīti	263 723 039	795 981	236 471 078	585 272	-10.33%	-26.47%	197 338 468	398 515	-16.55%	-31.91%
Patēriņa kredīti	128 563 182	272 070	132 798 078	241 217	3.29%	-11.34%	110 911 192	210 350	-16.48%	-12.80%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	186 425 080	20 342	175 087 419	12 411	-6.08%	-38.99%	147 781 936	10 928	-15.60%	-11.95%
Hipotekārie kredīti	10 238 911	873	9 124 400	683	-10.89%	-21.76%	7 383 288	559	-19.08%	-18.16%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	40 907 796	606 026	43 788 330	597 863	7.04%	-1.35%	37 538 126	475 849	-14.27%	-20.41%
NEBANKU SEKTORS KOPĀ	629 858 008	1 695 292	597 269 305	1 437 446	-5.17%	-15.21%	500 953 010	1 096 201	-16.13%	-23.74%

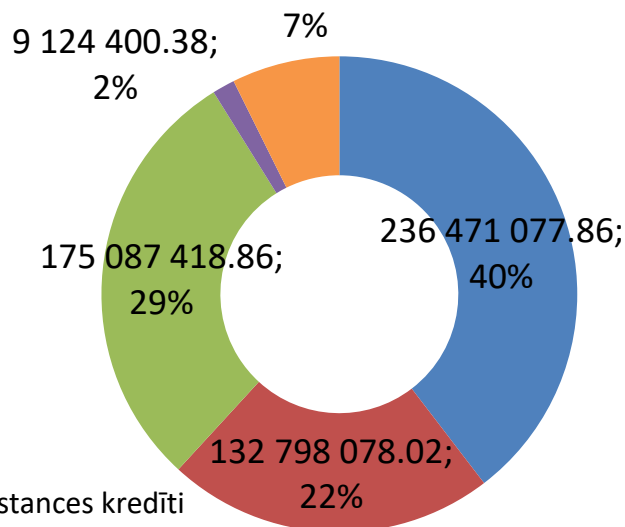
Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

No jauna izsniegto kredītu apjoms un īpatsvars no kopējās izsniegto kredītu summas pa kredīta veidiem 2019., 2020.gadā

No jauna izsniegtie kredīti pa kredītu veidiem
2019.gadā

(EUR un īpatsvars procentos)

43 788 329.84;

■ Distances kredīti

■ Patēriņa kredīti

■ Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināti kredīti

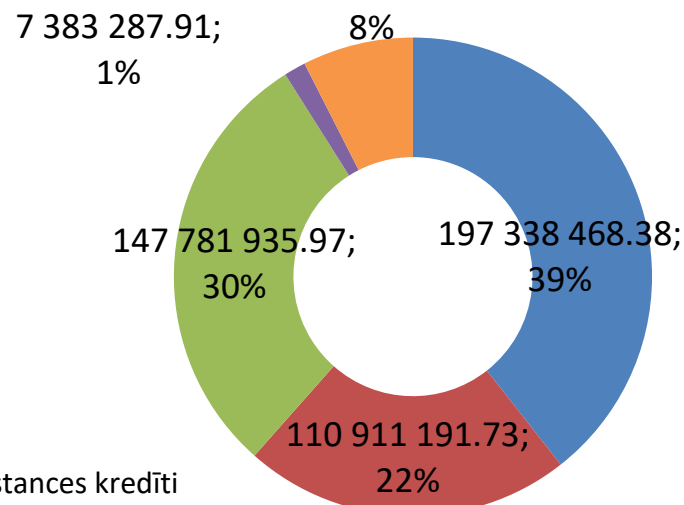
■ Hipotekārie kredīti

■ Kredīti pret kustamas lietas ķīlu

No jauna izsniegtie kredīti pa kredītu veidiem
2020.gadā

(EUR un īpatsvars procentos)

37 538 125.60;

■ Distances kredīti

■ Patēriņa kredīti

■ Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināti kredīti

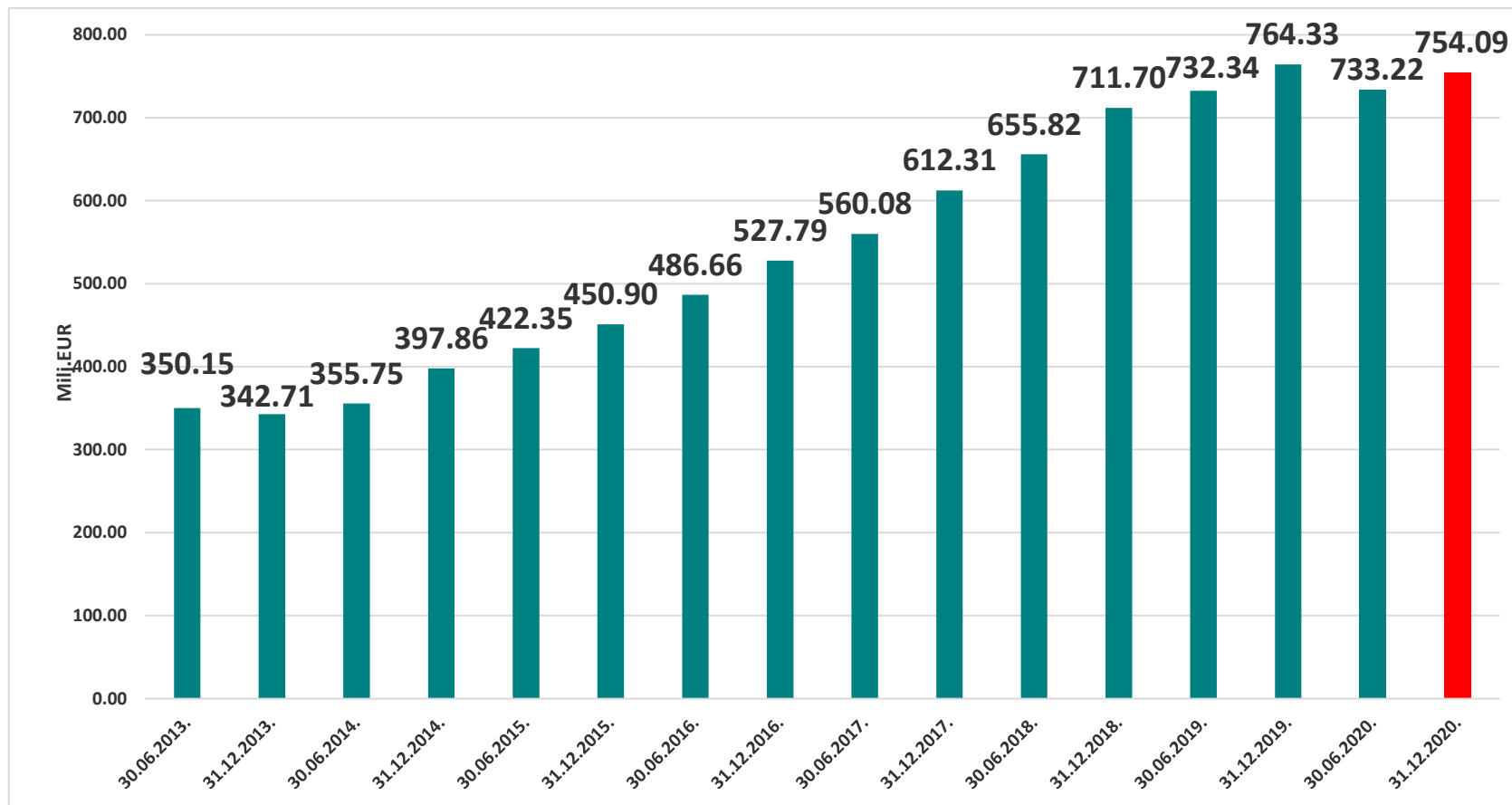
■ Hipotekārie kredīti

■ Kredīti pret kustamas lietas ķīlu

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kopējais patērētāju kredītu devēju kreditportfelis 2013.gada jūnijs - 2020.gada decembris

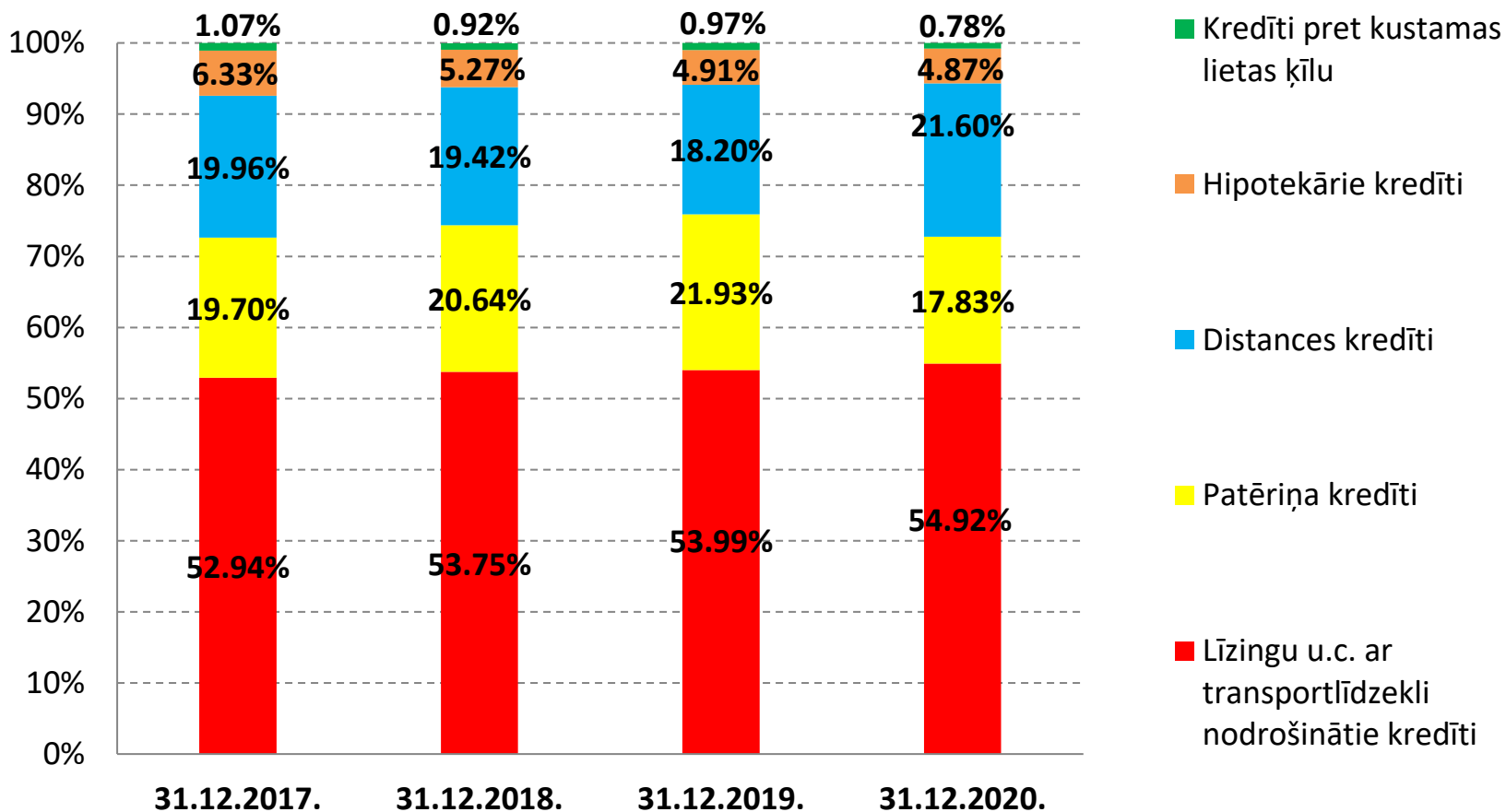

Nozares kopējais patērētājiem izsniegto kredītu portfeja atlikums uz 2020.gada 31.decembri bija 754,09 milj. EUR, kas par 10,24 milj.EUR jeb 1,34% mazāk nekā pirms gada – 2019.gada 31.decembrī.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

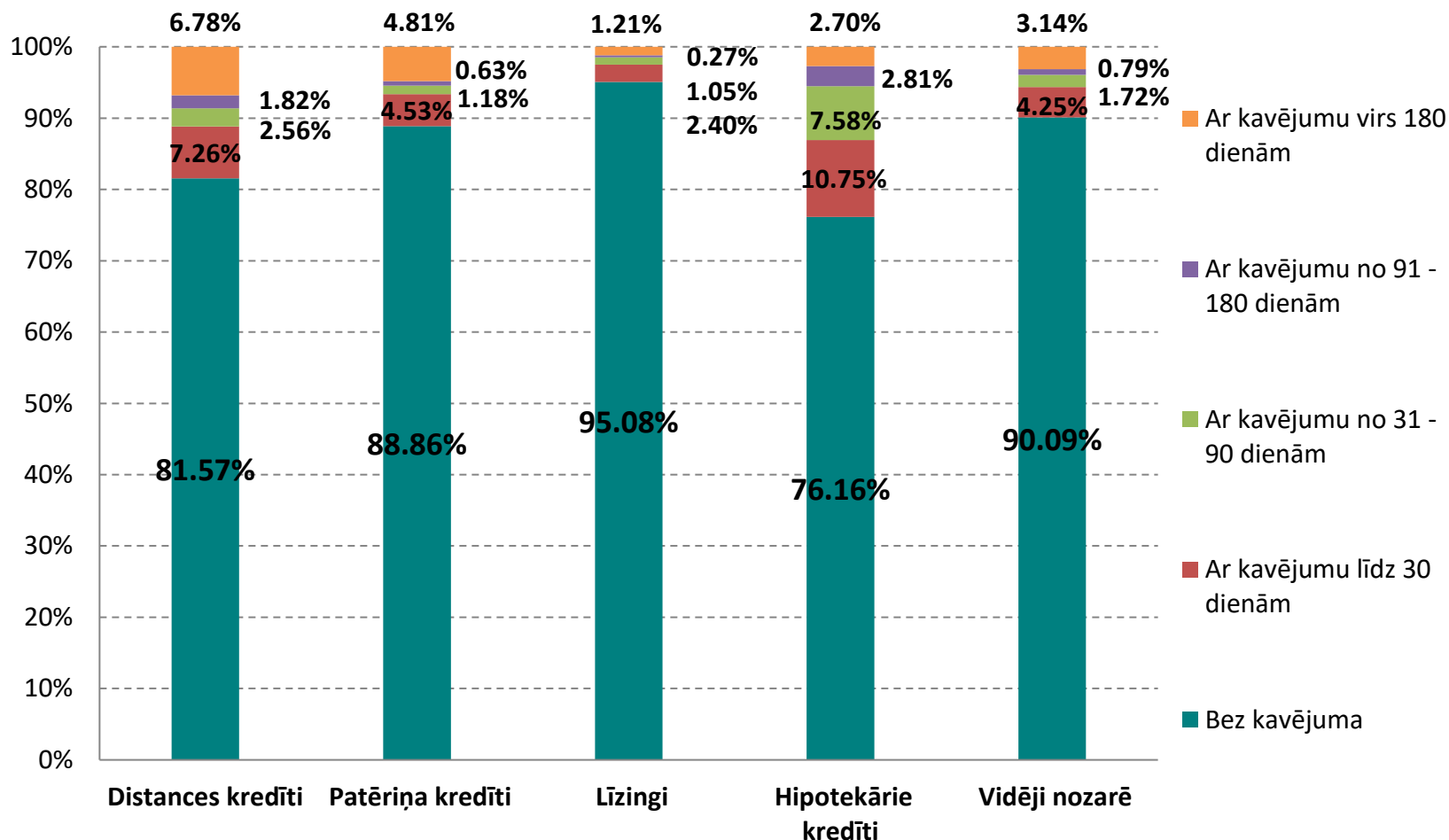
Kopējā portfeli esošo kredītu atlikumu (pēc apjoma) īpatsvars dalījumā pēc kredīta veidiem

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

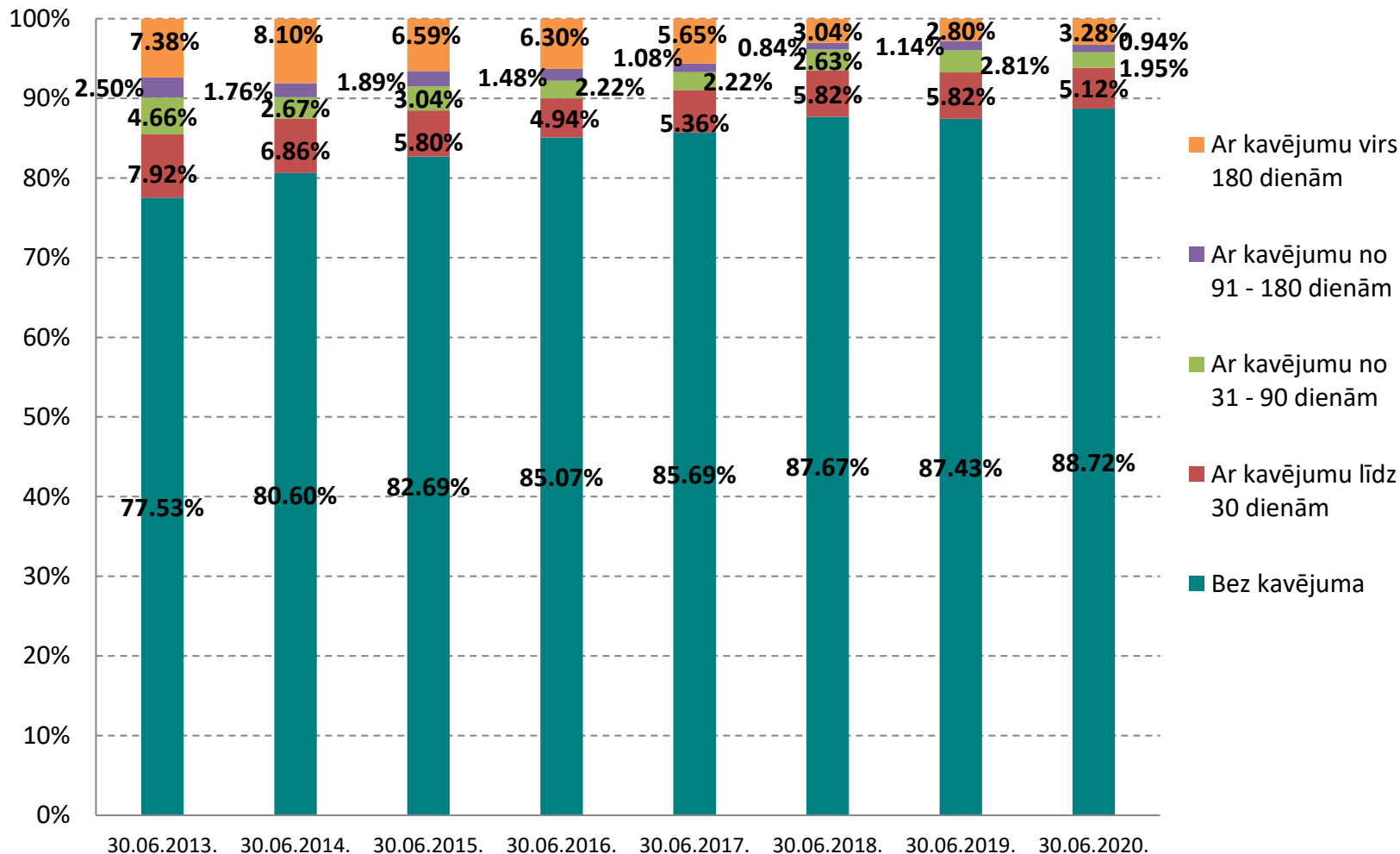
Kreditportfeļa kvalitāte atsevišķiem kreditu veidiem un vidēji nozarē (pēc apjoma) 2020.gada 31.decembrī

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kreditportfeļa kvalitāte ilgtermiņā

**Kopējā kreditportfeļa kvalitāte nozarē (pēc apjoma) 2013.gada
jūnijs - 2020.gada jūnijs**

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

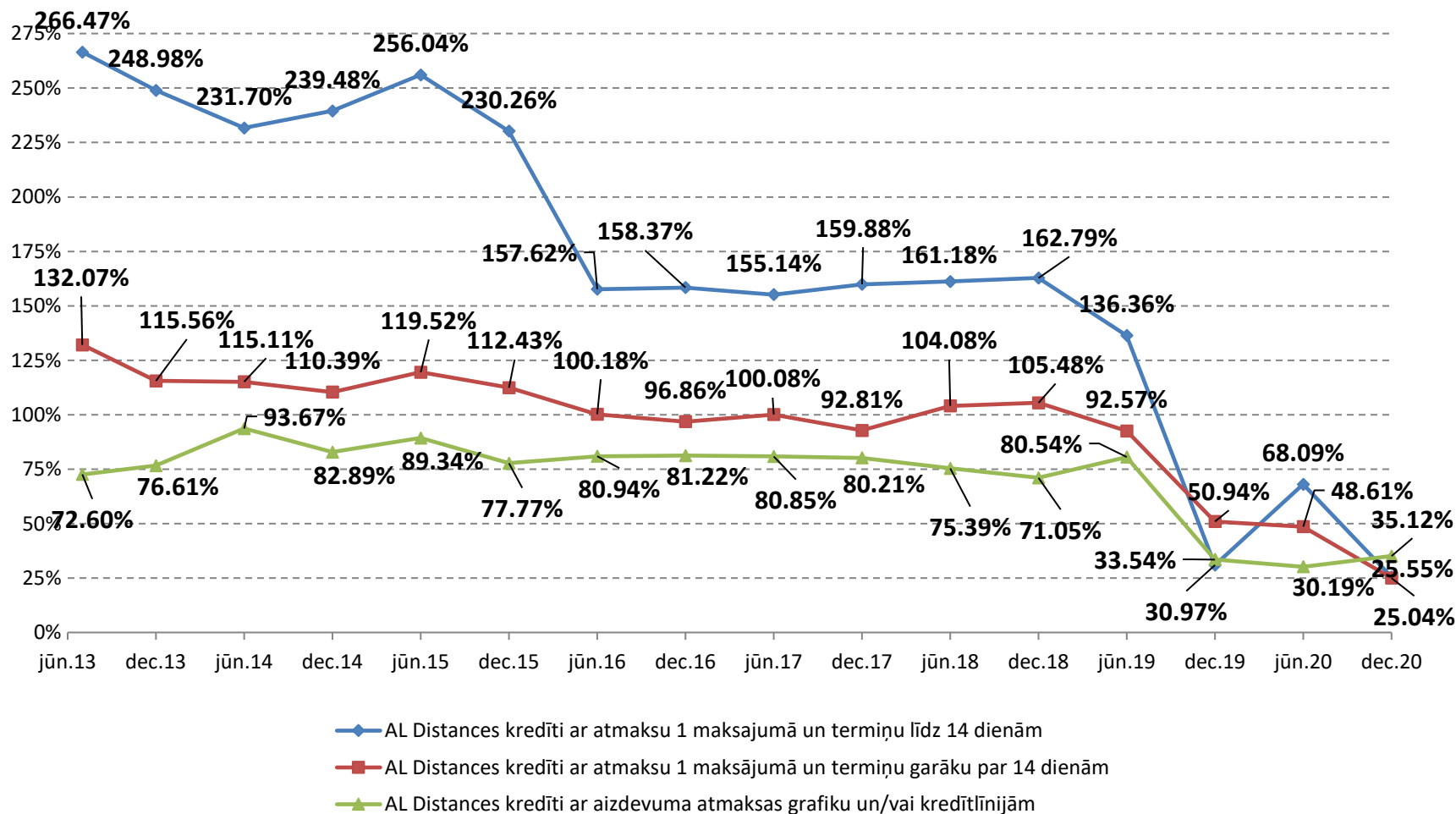
No jauna izsniegtie Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2018.-2020 gadā

Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2018.gadā		2019.gadā		2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu		2020.gadā		2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie distances kredīti	44 689 307	170 736	20 970 287	73 352	-53.08%	-57.04%	5 227 473	17 059	-75.07%	-76.74%
Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	92 985 964	382 916	5 553 702	39 962	-94.03%	-89.56%	146 665	1 067	-97.36%	-97.33%
Ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai beztermiņa (kredītlinijas)	126 047 768	242 329	209 947 089	471 958	66.56%	94.76%	192 558 063	380 641	-8.28%	-19.35%
Kopā	263 723 039	795 981	236 471 078	585 272	-10.33%	-26.47%	197 932 201	398 767	-16.30%	-31.87%

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

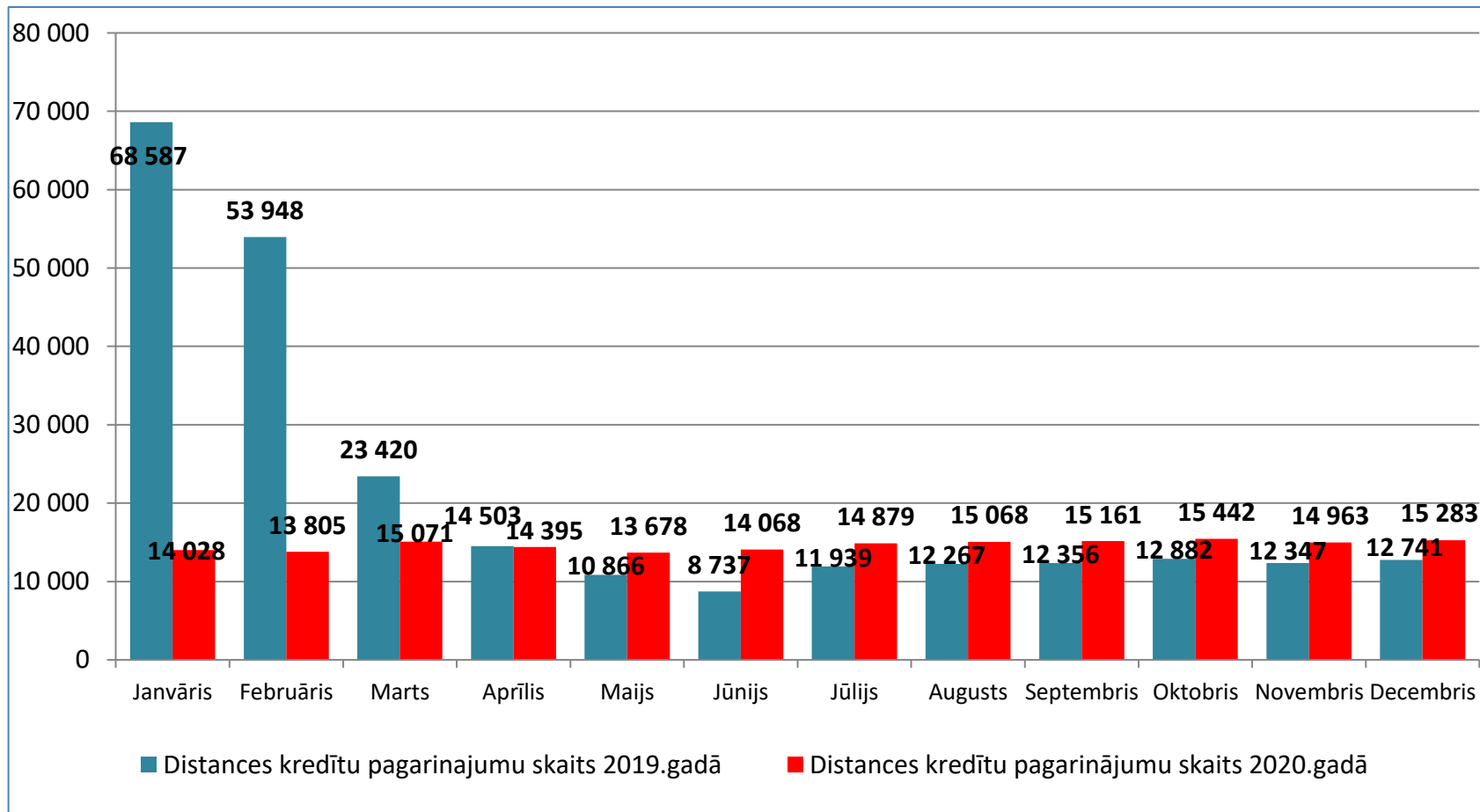
Vidējās svērtās aizņēmuma likmes Distances kredītiem 2013.gada jūlijs – 2020.gada decembris

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Īstermiņa Distances kredītu pagarinājumu skaits pa mēnešiem. Salīdzinājums 2019/2020 gadā

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Nebanku kredītdevēju juridiskajām personām un privātpersonām uzņēmējdarbības vajadzībām no jauna izsniegtie kredīti 2020.gadā

Kredīta veids	2020.gads kopā	
	summa, EUR	kredītu skaits
Kredīti pret nodrošinājumu (hipotēka, komerckīla)	21 097 164	474
Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināti kredīti	351 329 581	17 332
Faktoringa	431 261 091	34 424
Veksels	124	1
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	2 133 000	68
Kredīti bez nodrošinājuma	6 092 407	215
NEBANKU SEKTORS KOPĀ	811 913 368	52 514

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Juridiskajām personām un privātpersonām uzņēmējdarbības vajadzībām izsniegto kredītu portfelis pēc apjoma (EUR) 2020.gada 31.decembrī

	Kredīti pret nodrošinājumu (hipotēka, komercķīla)	Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināti kredīti	Faktorings	Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	Kredīti bez nodrošinājuma	Kopā uz 31.12.2020
Kredītportfeļa atlikumi	57 002 166	918 287 831	147 135 391	1 776 807	2 168 810	1 126 371 005

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kredīta kopējās izmaksas (KKI)

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kredīta kopējās izmaksas (KKI)

- 2016.gada 1.janvārī stājas spēkā pirmie ierobežojumi KKI
- 2016.gadā PTAC konstatēja **12** komersantu rīcībā pārkāpumus saistībā KKI (pagarināšanas maksām)
- PTAC aprēķinātie zaudējumi – vismaz **5,23 milj. EUR**
- **4** sabiedrības atzina un novērsa pārkāpumus
- **8** sabiedrībām PTAC piemēroja sodus **211`000 EUR** apmērā
- **2020. gada 16. jūlija EST tiesas spriedums C-686/19 Soho Group**
- Augstākās tiesas Senāta spriedumi

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

PTAC uzraudzības darbības

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Maksābspējas vērtēšana

PTAC uzmanībā:

- Veikti grozījumi Vadlīnijās “Patērētāju spējas atmaksāt kredītu novērtēšanai kredītu devējiem, kas sniedz kreditēšanas pakalpojumus patērētājiem”
- kredītizmaksu/ienākumu proporcija [DSTI] kontekstā ar PTAC Vadlīnijās noteiktajām robežām;
- pilnīgas un patiesas informācijas iegūšana (t.sk atbilstošā veidā un apjomā informācija par patērētāju ienākumiem un kredītmaksājumiem)

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Maksātspējas vērtēšana 2020

- **8** kreditori (6 patērētāju kreditētāji un 2 EEZ kredītiestādes);
- Pārbaudītas **74** kredītlietas (22 kredītlīnijas, 45 patēriņa kredīti ar grafiku, 5 līzinga, 2 operatīvā līzinga);
- Visās **8** lietās konstatēti pārkāpumi (7 lietās nozīmīgi un 1 lietā nebūtiski pārkāpumi);
- **6** lietas pabeigtas, precizējot procedūras un novēršot pārkāpumus;

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Reklāmas ierobežojumi

Uzraudzības ietvaros:

- **15** administratīvās lietas (11 pabeigtas, veicot labprātīgas darbības, 4 lietas aktīvas);
- **4** lēmumi (SIA «Ondo», SIA «Tet», SIA «Extra Credit», SIA «VIA SMS»);
- **2** rakstveida apņemšanās (SIA «Sefinance» un SIA «Sefinance Credit»).

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Reklāmas ierobežojumi

Problēmjaautājumi:

- zīmolvārda interpretācija
- patērētāja piekrišanas nodrošināšana kreditēšanas reklāmas saņemšanai interneta resursos;
- Sīkdatnes kredītu devēju vietnēs turpmāku piedāvājumu saņemšanai;
- Neatļautas/neatbilstošas reklāmas un komercprakse:
 - nelicencēti kredīta devēji;
 - neregistrēti kredīta starpnieki;
 - fiziskas personas (krāpnieki).

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

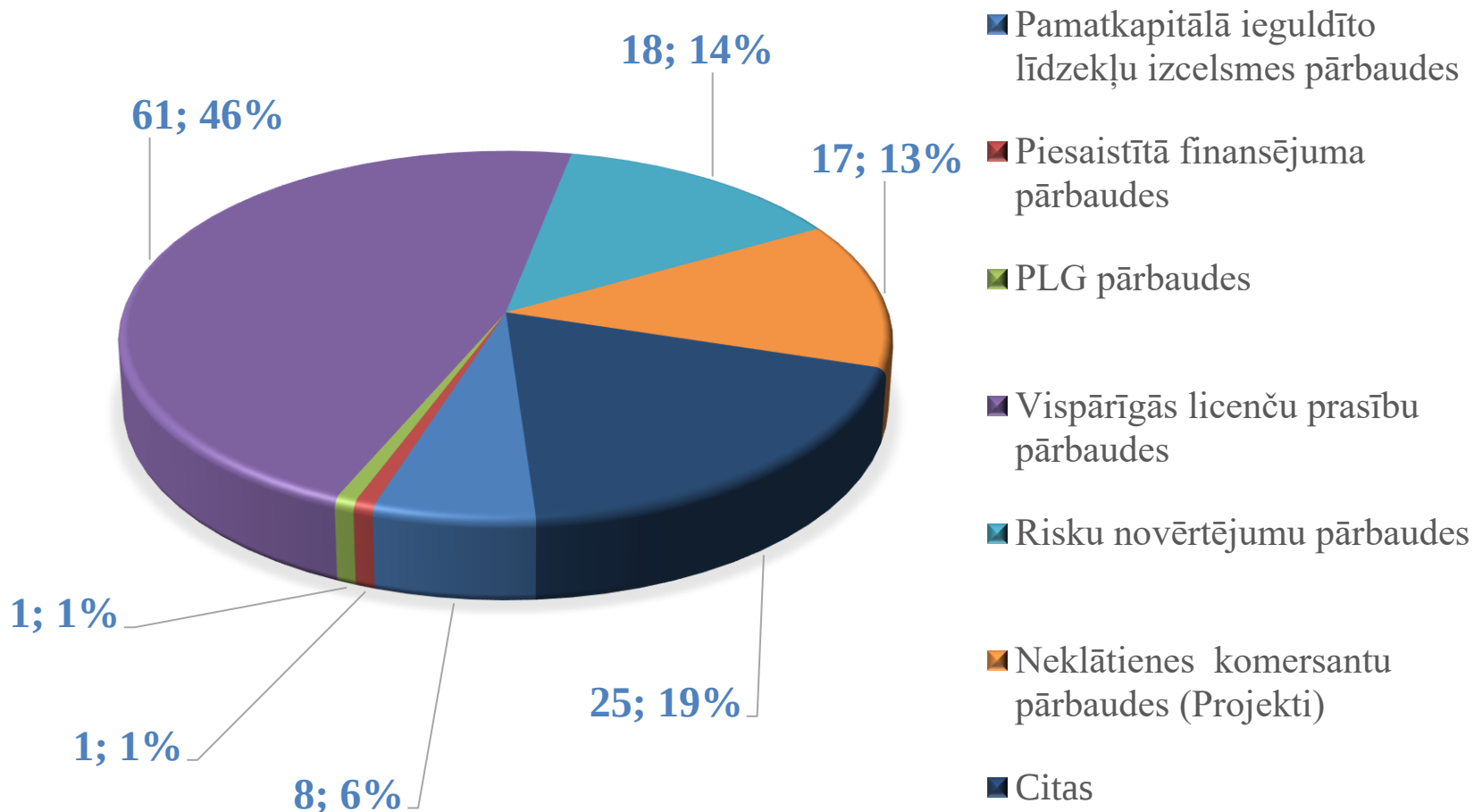
NILLTPFN un sankciju regulējuma uzraudzība

- **12** pilna apmēra klātienes pārbaudes;
- **131** neklātienes pārbaude;
- **29** procedūru pārbaudes;
- Izstrādāti apmācību materiāli un novadīts **1 (+1)** seminārs;
- Izstrādāti **2** nozares risku novērtējumi;
- Izstrādātas **3** vadlīnijas/skaidrojošie materiāli;
- Apturētas **2** licences;
- Atteikta **1** licences pārreģistrācija;
- Pieņemti **5** lēmumi;
- Piemērotas soda naudas **10`000** EUR apmērā.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

NILLTPFN un sankciju neklātienēs pārbaudes (131)

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Pamatkonts – vadlīnijas, problemātika

- Normatīvais regulējums: MPENL
- Attiecināms: Tikai fiziskām personām (augsta riska, neizdevīgi klienti)
- Ierobežojumi: NILLTPFNL (klienta izpēte/reputācija)
- Uzraudzības iestādes: PTAC (FKTK)
- Lēmums: Individuāls
- **Sūdzības**
- **Problemātikas aktualizācija**
- **Skaidrojošais materiāls kredītiestādēm (PTAC, FKTK un FNA)**

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Atbalsts saistībā ar Covid-19

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

PTAC atbalsts

Patērētājiem:

- BUJ (kredītu atmaksa, ņemšana, izmaksu samazināšana);
- Brīdinājumi un ieteikumi (par kredītsaistību uzņemšanos, kredītlīniju būtību, normatīvā regulējuma izmaiņām).

Komersantiem:

- BUJ (maksātspējas vērtēšana, kredītbrīvdienų piešķiršanas veidi)

Aicinājumi:

- Pretimnākšana patērētājam – (komisijas maksu, līgumsoda un citu sankciju samazināšana, piedziņas darbību atlikšana, kredītbrīvdienų piešķiršana u.c.);
- Mārketinga aktivitāšu samazināšana (t.sk. aicinājums ievērot profesionālo rūpību un neizmantot ārkārtas situāciju, pastiprināt kredītspējas vērtēšanu).

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Covid-19 ietekme uz finanšu pakalpojumiem

Pozitīvais:

- Salīdzinoši neredzams patērētāju iesniegumu par iespējamām patērētāju tiesību pārkāpumiem saistībā ar Covid-19;
- Nav konstatēti būtiski licencēto komersantu pārkāpumi;
- FNA un LAFPA dati (skaits) par kredītbrīvdieniem piešķiršanu:
 - Patēriņa kredītlīgumiem – 10154;
 - Hipotekārajiem kredītlīgumiem – 5010;

Negatīvais:

- Pieaug krāpšanu skaits – zvani no ārvalstīm par ieguldījumu veikšanu nelicencētās platformās, solot ātru un lielu peļņu;
- Nelicencētu kreditoru aktivizēšanās sociālajos tīklos (t.sk. fizisku personu piedāvāti kredīti);

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Iesniegumu un sūdzību tendences

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Iesniegumu un sūdzību tendences

Iesniegumu un sūdzību skaits	2020.Gads	Izmaiņas pret 2019.gadu
t.sk. no citām iestādēm	30	-11.76%
t.sk. no patērētājiem	327	25.77%
t.sk. no juridiskām personām	108	50.00%
Kopā:	465	27.40%

Patērētāju sūdzību skaita dalījums pēc pakalpojuma jomām	2020.gads	Izmaiņas pret 2019.gadu
Kreditēšana	114	26.67%
Parādu atgūšana	111	16.84%
Apdrošināšana	30	36.36%
Citi finanšu pakalpojumi un cita joma	72	35.85%
Kopā	327	25.77%

Kopumā PTAC sniegtas 2818 konsultācijas, 940 no tām PTUD

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Iesniegumu un sūdzību tendences

- Problēmas ar pamatkonta atvēršanu
- Krāpnieciskie darījumi
- Ieguldījumi ar piesaistītu patērētāja kreditēšanas darījumu

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Patērētāju finanšu pratības veicināšana

PTAC dalība Finanšu pratības darba grupā:

- ☐ izstrādāta Latvijas iedzīvotāju finanšu pratības stratēģija 2021. – 2027.gadam;
- ☐ ieviests zīmols “Naudasprasme”, izveidota Facebook lapa

aktivitātes, izglītojot patērētājus par krāpnieciskiem darījumiem:

- dalība Facebook live diskusijā lapā “Naudasprasme” par piedāvājumiem ieguldīt naudas līdzekļus dažādos ieguldījumos, finanšu tirgus produktos un kriptovalūtās, t.sk. šiem mērķiem izmantot aizdevumus
- publikācijas PTAC mājaslapā un sociālo tīklu kontos

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Paldies! Lūdzu jautājumus!

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Latvija 100
ES ESMU LATVIJA

Baiba Vītolīņa

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktore

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010

Tālrunis: 67388624

E-pasts: Baiba.Vitolina@ptac.gov.lv

Mājaslapa: www.ptac.gov.lv

Seko mums: twitter.com/PTACgovLV

<https://www.facebook.com/ptacgovlv/>